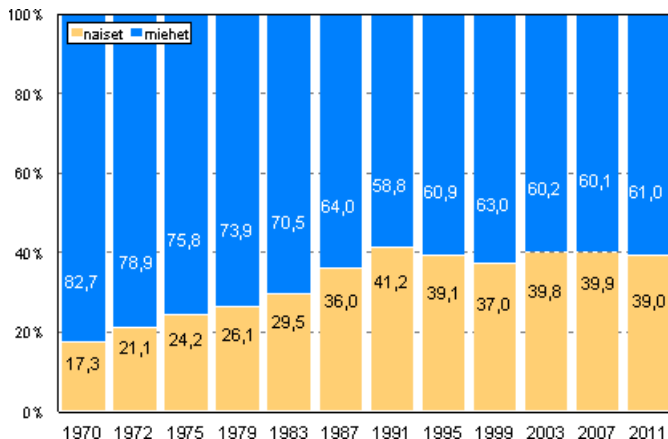

Eduskuntavaalit 2011, ehdokasasettelu

Ehdokkaiden asettaminen eduskuntavaaleissa 2011

Vaaleihin asetettiin yhteensä 2 315 ehdokasta, mikä on 311 ehdokasta enemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Eduskuntavaaleihin osallistuvat kaikki 17 rekisteröityä puoluetta. Vaaleihin osallistuvien puolueiden määrä väheni yhdellä verrattuna edellisiin eduskuntavaaleihin. Vaaleihin osallistuu kolme uutta puoluetta, muut olivat mukana myös neljä vuotta aikaisemmin. Vaaleihin osallistuvat puolueet ja niistä käytetyt lyhenteet löytyvät julkistuksen laatuselosteesta.

Kuvio 1. Naisten ja miesten osuus ehdokkaista eduskuntavaaleissa 1970–2011, %

Lähes 73 prosenttia kaikista ehdokkaista on nykyisten eduskuntapuolueiden (KESK, KOK, SDP, VAS, VIHR, KD, RKP ja PS) asettamia. Yhteensä ehdokkaita tässä ryhmässä oli kaikkiaan 1 679. Muiden kuin nykyisessä eduskunnassa olevien puolueiden ehdokasmäärät vaihtelivat paljon. Eniten niistä asetti ehdokkaita Suomen Kommunistinen Puolue (143) ja vähiten Köyhien Asialla - puolue (12). Puolueiden ulkopuolisten ehdokkaiden määrä koko maassa jäi vain 22:een.

Enemmistö eduskuntavaalien ehdokkaista on aina ollut miehiä. Eduskuntavaaleissa 2011 ehdokkaista on miehiä 1 412 ja naisia 903. Naisten osuus ehdokkaista on näissä vaaleissa 39 prosenttia, mikä on vajaan prosenttiyksikön vähemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna naisehdokkaiden osuus puolueen ehdokkaista väheni neljällä eduskuntapuolueella. Eniten naisehdokkaiden osuus väheni Suomen Sosialidemokraattisella Puolueella. SDP:lla naisehdokkaiden osuus on näissä

vaaleissa 43,3 prosenttia, mikä on lähes kuusi prosenttiyksikköä vähemmän kuin neljä vuotta aiemmin. Perussuomalaisilla naisehdokkaiden osuus nousi eniten, yli kahdeksan prosenttiyksikköä. Naisten osuus ehdokkaista on Perussuomalaisilla edelleenkin eduskuntapuolueiden pienin, 33,2 prosenttia. Vihreä Liitto on ainoa eduskuntapuolue, jossa yli puolet vaalien ehdokkaista on naisia. Muissa puolueissa kuin eduskuntapuolueissa naisten osuus ehdokkaista vaihtelee enemmän kuin eduskuntapuolueilla. Köyhien Asialla - puolueella kolme neljästä puolueen ehdokkaasta on naisia, kun taas Muutos 2011 - puolueella ja Piraattipuolueella vain alle kuudesosa ehdokkaista on naisia.

Ehdokkaista 1 514 on 40 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia. Yli 75 - vuotiaita ehdokkaita on kaksitoista. Alle 25 - vuotiaita ehdokkaita on yhteensä 158, näistä 18 - vuotiaita on seitsemän. Kaikkien ehdokkaiden keski-ikä on 45,4 vuotta, miesehdokkaiden 46,2 ja naisehdokkaiden 44,3 vuotta. (Ikä on ehdokkaan ikä vaalipäivänä).

[Valtakunnallinen ehdokasrekisteri](#) on julkaistu Oikeusministerion internet-sivulla.

Taulukko 1. Ehdokkaiden lukumäärä sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011

Ehdokkaat	Yht.	KESK	KOK	SDP	VAS	VIHR	KD	RKP	PS	SKP	SSP	IP	KA	KTP	STP	Piraat- tip.	Muutos 2011	Vapa- usp.	Muut
Yhteensä	2 315	233	232	238	236	228	191	83	238	143	44	69	12	46	47	127	66	60	22
Miehet	1 412	137	128	135	133	110	109	46	159	86	26	46	3	35	34	107	56	44	18
Naiset	903	96	104	103	103	118	82	37	79	57	18	23	9	11	13	20	10	16	4

Sisällys

1. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983 - 2011.....	4
---	---

Taulukot

Liitetaulukot

Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain ja vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	10
---	----

Eduskuntavaalit, laatuseloste.....	11
------------------------------------	----

1. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983 - 2011

Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983 - 2011 (1.1.2011, yhteensä 152)

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	539 Nuijamaa		405 Lappeenranta	1.1.1989
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	842 Tenhola		835 Tammisaari	1.1.1993
03	Turun eteläinen vaalipiiri	03	Turun eteläinen vaalipiiri	
	209 Kalanti		895 Uusikaupunki	1.1.1993
04	Turun pohjoinen vaalipiiri	04	Turun pohjoinen vaalipiiri	
	685 Rauman mlk		684 Rauma	1.1.1993
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	787 Säynätsalo		179 Jyväskylä	1.1.1993
	274 Konginkangas		992 Äänekoski	1.1.1993
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	427 Lohja		444 Lohja	1.1.1997
	428 Lohjan kunta		444 Lohja	1.1.1997
	612 Porvoo		638 Porvoo	1.1.1997
	613 Porvoon mlk		638 Porvoo	1.1.1997
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
	088 Heinola		111 Heinola	1.1.1997
	089 Heinolan mlk		111 Heinola	1.1.1997
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	014 Anttola		491 Mikkeli	1.1.2001
	492 Mikkelin mlk		491 Mikkeli	1.1.2001
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	299 Kuorevesi		182 Jämsä	1.1.2001
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	841 Temmes		859 Tyrnävä	1.1.2001
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	917 Vehkalahti		075 Hamina	1.1.2003
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	582 Pattijoki		678 Raahe	1.1.2003
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	184 Jäppilä		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	594 Pieksämäen mlk		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	937 Virtasalmi		640 Pieksänmaa	1.1.2004
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
	431 Loimaan kunta		430 Loimaa	1.1.2005
	219 Karinainen		636 Pöytyä	1.1.2005
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
	293 Kullaa		886 Ulvila	1.1.2005
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
	730 Sahalahti		211 Kangasala	1.1.2005
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	728 Saari		580 Parikkala	1.1.2005
	891 Uukuniemi		580 Parikkala	1.1.2005
10	Pohjois-Savon vaalipiiri	10	Pohjois-Savon vaalipiiri	
	919 Vehmersalmi		297 Kuopio	1.1.2005
	212 Kangaslampi		915 Varkaus	1.1.2005
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
251	Kiihtelysvaara	167	Joensuu	1.1.2005
856	Tuupovaara	167	Joensuu	1.1.2005
943	Värtsilä	848	Tohmajärvi	1.1.2005
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
589	Peräseinäjoki	743	Seinäjoki	1.1.2005
15	Lapin vaalipiiri	15	Lapin vaalipiiri	
699	Rovaniemen mlk	698	Rovaniemi	1.1.2006
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
490	Mietoinen	503	Mynämäki	1.1.2007
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
266	Kodisjoki	684	Rauma	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
864	Toijala	020	Akaa	1.1.2007
928	Viiala	020	Akaa	1.1.2007
439	Luopioinen	635	Pälkäne	1.1.2007
772	Suodenniemi	912	Vammala	1.1.2007
932	Viljakkala	980	Ylöjärvi	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
443	Längelmäki	182	Jämsä	1.1.2007
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
085	Haukivuori	491	Mikkeli	1.1.2007
640	Pieksänmaa	593	Pieksämäki	1.1.2007
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
479	Maksamaa	945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
944	Vöyri	945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
770	Sumiainen	992	Äänekoski	1.1.2007
774	Suolahti	992	Äänekoski	1.1.2007
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
292	Kuivaniemi	139	li	1.1.2007
940	Vuolijoki	205	Kajaani	1.1.2007
708	Ruukki	748	Siikajoki	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
415	Leivonmäki	172	Joutsa	1.1.2008
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
737	Sammatti	444	Lohja	1.1.2009
220	Karjaa	710	Raasepori	1.1.2009
606	Pohja	710	Raasepori	1.1.2009
835	Tammisaari	710	Raasepori	1.1.2009
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
602	Piikkiö	202	Kaarina	1.1.2009
040	Dragsfjärd	322	Kemiönsaari	1.1.2009
243	Kemiö	322	Kemiönsaari	1.1.2009
923	Västanfjärd	322	Kemiönsaari	1.1.2009
006	Alastaro	430	Loimaa	1.1.2009
482	Mellilä	430	Loimaa	1.1.2009
101	Houtskari	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
150	Iniö	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
279	Korppoo	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta
533	Nauvo		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
573	Parainen		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
017	Askainen		481	Masku	1.1.2009
419	Lemu		481	Masku	1.1.2009
485	Merimasku		529	Naantali	1.1.2009
705	Rymättylä		529	Naantali	1.1.2009
920	Velkua		529	Naantali	1.1.2009
636	Pöytyä		636	Pöytyä	1.1.2009
979	Yläne		636	Pöytyä	1.1.2009
906	Vahto		704	Rusko	1.1.2009
073	Halikko		734	Salo	1.1.2009
252	Kiikala		734	Salo	1.1.2009
259	Kisko		734	Salo	1.1.2009
308	Kuusjoki		734	Salo	1.1.2009
501	Muurla		734	Salo	1.1.2009
586	Perniö		734	Salo	1.1.2009
587	Pertteli		734	Salo	1.1.2009
734	Salo		734	Salo	1.1.2009
776	Suomusjärvi		734	Salo	1.1.2009
784	Särkisalo		734	Salo	1.1.2009
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri		
262	Kiukainen		050	Eura	1.1.2009
913	Vampula		102	Huittinen	1.1.2009
406	Lappi		684	Rauma	1.1.2009
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri		
083	Hauho		109	Hämeenlinna	1.1.2009
210	Kalvola		109	Hämeenlinna	1.1.2009
401	Lammi		109	Hämeenlinna	1.1.2009
692	Renko		109	Hämeenlinna	1.1.2009
855	Tuulos		109	Hämeenlinna	1.1.2009
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri		
506	Mänttä		508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
933	Vilppula		508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
493	Mouhijärvi		790	Sastamala	1.1.2009
912	Vammala		790	Sastamala	1.1.2009
988	Äetsä		790	Sastamala	1.1.2009
303	Kuru		980	Ylöjärvi	1.1.2009
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri		
044	Elimäki		286	Kouvola	1.1.2009
163	Jaala		286	Kouvola	1.1.2009
286	Kouvola		286	Kouvola	1.1.2009
306	Kuusankoski		286	Kouvola	1.1.2009
754	Anjalankoski		286	Kouvola	1.1.2009
909	Valkeala		286	Kouvola	1.1.2009
173	Joutseno		405	Lappeenranta	1.1.2009
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri		
741	Savonranta		740	Savonlinna	1.1.2009
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri		
045	Eno		167	Joensuu	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
632	Pyhäselkä	167	Joensuu	1.1.2009
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
414	Lehtimäki	005	Alajärvi	1.1.2009
004	Alahärmä	233	Kauhava	1.1.2009
233	Kauhava	233	Kauhava	1.1.2009
281	Kortesjärvi	233	Kauhava	1.1.2009
971	Ylihärmä	233	Kauhava	1.1.2009
315	Kälviä	272	Kokkola	1.1.2009
429	Lohtaja	272	Kokkola	1.1.2009
885	Ullava	272	Kokkola	1.1.2009
175	Jurva	301	Kurikka	1.1.2009
544	Nurmo	743	Seinäjoki	1.1.2009
743	Seinäjoki	743	Seinäjoki	1.1.2009
975	Ylistaro	743	Seinäjoki	1.1.2009
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
179	Jyväskylä	179	Jyväskylä	1.1.2009
180	Jyväskylän mlk	179	Jyväskylä	1.1.2009
277	Korpilahti	179	Jyväskylä	1.1.2009
182	Jämsä	182	Jämsä	1.1.2009
183	Jämsänkoski	182	Jämsä	1.1.2009
633	Pylkönmäki	729	Saarijärvi	1.1.2009
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
973	Ylikiminki	564	Oulu	1.1.2009
247	Kestilä	791	Siikalatva	1.1.2009
603	Piippola	791	Siikalatva	1.1.2009
617	Pulkvila	791	Siikalatva	1.1.2009
682	Rantsila	791	Siikalatva	1.1.2009
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
424	Liljendal	434	Loviisa	1.1.2010
434	Loviisa	434	Loviisa	1.1.2010
585	Pernaja	434	Loviisa	1.1.2010
701	Ruotsinpyhtää	434	Loviisa	1.1.2010
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
537	Noormarkku	609	Pori	1.1.2010
609	Pori	609	Pori	1.1.2010
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
405	Lappeenranta	405	Lappeenranta	1.1.2010
978	Ylämaa	405	Lappeenranta	1.1.2010
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
208	Kalajoki	208	Kalajoki	1.1.2010
12	Vaasan vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
095	Himanka	208	Kalajoki	1.1.2010
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
015	Artjärvi	560	Orimattila	1.1.2011
560	Orimattila	560	Orimattila	1.1.2011
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
020	Akaa	020	Akaa	1.1.2011
310	Kylmäkoski	020	Akaa	1.1.2011
211	Kangasala	211	Kangasala	1.1.2011

Lakkautettu kunta			Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta
	289	Kuhmalahti		211	Kangasala	1.1.2011
10	Pohjois-Savon vaalipiiri		10	Pohjois-Savon vaalipiiri		
	227	Karttula		297	Kuopio	1.1.2011
	297	Kuopio		297	Kuopio	1.1.2011
	916	Varpaisjärvi		402	Lapinlahti	1.1.2011
	402	Lapinlahti		402	Lapinlahti	1.1.2011
12	Vaasan vaalipiiri		12	Vaasan vaalipiiri		
	559	Oravainen		946	Vöyri	1.1.2011
	945	Vöyri-Maksamaa		946	Vöyri	1.1.2011

Liitetaulukot

Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain ja vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Vaalipiiri	Puolue																		
	Yht.	KESK	KOK	SDP	VAS	VIHR	KD	RKP	PS	SKP	SSP	IP	KA	KTP	STP	Piraat- tip.	Muutos 2011	Vapausp.	MUUT
Koko maa	2315	233	232	238	236	228	191	83	238	143	44	69	12	46	47	127	66	60	22
Helsinki	267	21	21	21	21	21	20	21	21	21	9	7	1	6	18	21	13	1	3
Uusimaa	406	35	35	35	35	35	35	35	35	27	-	15	8	13	9	35	13	2	4
Varsinais-Suomi	191	14	17	17	17	17	17	3	17	16	2	7	-	1	5	15	7	17	2
Satakunta	97	12	14	14	14	14	2	-	14	3	-	5	-	2	1	-	1	1	-
Häme	132	14	14	14	14	14	14	-	14	6	4	2	-	4	1	9	5	2	1
Pirkanmaa	207	18	18	18	18	18	18	-	18	17	18	7	-	2	1	12	6	18	-
Kymi	118	14	14	14	14	14	14	-	14	-	-	6	-	2	4	3	3	2	-
Etelä-Savo	94	14	11	14	12	14	3	-	14	1	-	2	-	1	1	5	1	1	-
Pohjois-Savo	118	14	14	14	14	14	12	-	14	8	-	1	1	2	2	-	3	4	1
Pohjois-Karjala	108	14	11	14	14	14	3	-	14	8	-	4	-	2	1	2	1	5	1
Vaasa	158	17	17	17	17	7	17	17	17	6	3	8	-	1	1	9	1	2	1
Keski-Suomi	141	14	14	14	14	14	14	-	14	14	8	4	-	1	1	11	3	1	-
Oulu	156	18	18	18	18	18	15	2	18	8	-	1	2	3	1	5	7	3	1
Lappi	114	14	14	14	14	14	7	5	14	8	-	-	-	6	1	-	2	1	-
Ahvenanmaa	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8

Eduskuntavaalit, laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Tilastokeskus tuottaa eduskuntavaaleista viralliset tilastot, jotka sisältävät keskeiset tiedot:

- puolueiden saamat äänimäärät ja osuudet kunnittain eroteltuna ennakkoäänestyksessä saatuihin ja varsinaisena vaalipäivänä saatuihin ääniin
- naisehdokkaiden saamat äänimäärät ja osuudet puolueittain ja vaalipiireittäin
- äänioikeutettujen ja äänestäneiden lukumäärät sukupuolen mukaan kunnittain sekä ennakkoäänestyksessä että varsinaisena vaalipäivänä
- ehdokkaiden ja valittujen kansanedustajien lukumäärät puolueittain sukupuolen mukaan sekä kaikkien ehdokkaiden äänimäärät ja vertausluvut vaalipiireittäin

Vuodesta 1983 lähtien tiedot löytyvät Tilastokeskuksen maksuttomasta tietokannasta eli StatFin -tilastopalvelusta (2003 alkaen myös äänestysalueittain).

1.2 Olennaiset käsitteet

Vaalitoimitus

Suomen Perustuslain mukaan valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Kansanedustajat valitaan välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla valtioneuvoston kansanedustajapaikkojen jaosta vaalipiirien kesken tekemän päätöksen mukaisesti. Eduskuntavaalit toimitetaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla, vaalipäivä on vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai.

Vaalilainsäädäntö

Vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilainsäädännön mukaisesti. Aiheesta tarkemmin Oikeusministeriön verkkosivuilla www.vaalit.fi (=> vaalilainsäädäntö) ja www.finlex.fi, vaalilaki (714/1998).

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat suhteelliset.** Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän valittuja edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää (ei presidentinvaalit).
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.
- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.
- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.**
- **Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä,** jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä (ei presidentinvaalit).

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta.

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakkoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen eli kelpoinen ehdokkaaksi on jokainen äänioikeutettu, joka ei ole vajaavaltainen.

Kansanedustajaksi ei kuitenkaan voi valita ammattisotilasta. Lisäksi eräät korkeat viranomaiset, kuten valtioneuvoston oikeuskansleri ja korkeimman oikeuden jäsenet eivät voi olla kansanedustajina eivätkä siten myöskään ehdokkaina vaaleissa ilman että eroaisivat virastaan.

Ehdokkaiden asettaminen

Puolurekisteriin merkityllä puolueella on oikeus asettaa kussakin vaalipiirissä 14 ehdokasta, tai jos vaalipiirin paikkaluku ylittää 14, enintään yhtä monta ehdokasta kuin on edustajapaikkoja. Puolueiden lisäksi valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 100 saman vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, on oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi. Sama henkilö saadaan samoissa vaaleissa asettaa vain yhden puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi ja vain yhdessä vaalipiirissä. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 30 vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi ja toinen hänen varamieheksensä.

Äänestysprosentti = äänestäneiden osuus äänioikeutetuista

Valtiollisissa vaaleissa tilastoissa esitetään neljä erilaista äänestysprosenttia:

- 1. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 2. ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 3. kokonaisäänestysprosentti, joka sisältää edellä mainitut molemmat ryhmät
- 4. em. ryhmästä 2 erikseen eriteltynä Ruotsissa asuvien äänestysprosentti

Ennakkoäänestyksessä huomioon otetut, hyväksytyt ja hylätyt äänestysliput

Ennakkoäänien laskenta alkaa pääsääntöisesti varsinaisena vaalipäivänä, sunnuntaina, klo 15. Suurissa vaalipiireissä voidaan alkamisaikaa aikaistaa, kuitenkin niin että aikaisin mahdollinen aika on klo 12. Ennakkoäänien laskennan tulos pyritään saamaan valmiiksi klo 20:een mennessä, mistä alkaen niistä saadaan julkistaa ennakkotietoja.

Vaalipiirit

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta 15 vaalipiiriin. Eduskuntavaaleissa kansanedustajien paikat jakaantuvat vaalipiirien kesken valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Kansanedustajien paikkojen määrä muuttuu 17.4.2011 toimitettavissa eduskuntavaaleissa kahdessa vaalipiirissä. Uudenmaan vaalipiiri saa yhden lisäpaikan ja Pohjois-Savon vaalipiiri menettää yhden paikan. Lain mukaan Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä valitaan yksi kansanedustaja ja loput 199 edustajapaikkaa jaetaan suhteellisesti muiden vaalipiirien kesken maassa vakinaisesti asuvien Suomen kansalaisten lukumäärän mukaan. Lukumäärä otettiin väestötietojärjestelmästä 31.10.2010. Valtioneuvosto antoi 11.11.2010 asetuksen kansanedustajien paikkojen jaosta vaalipiirien kesken. Kansanedustajien paikat jakautuvat vuoden 2011 eduskuntavaaleissa seuraavasti:

- Helsingin vaalipiiri 21
- Uudenmaan vaalipiiri 35
- Varsinais-Suomen vaalipiiri 17
- Satakunnan vaalipiiri 9
- Hämeen vaalipiiri 14
- Pirkanmaan vaalipiiri 18
- Kymen vaalipiiri 12
- Etelä-Savon vaalipiiri 6
- Pohjois-Savon vaalipiiri 9
- Pohjois-Karjalan vaalipiiri 6
- Vaasan vaalipiiri 17
- Keski-Suomen vaalipiiri 10
- Oulun vaalipiiri 18
- Lapin vaalipiiri 7
- Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri 1

Vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset

Eri vuosien vaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty internetissä tilaston luokitukset osiossa.

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijaon mukaan.

Tilastossa on käytetty voimassa olevaa tilastollista kuntaryhmitystä (Tilastokeskus, Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot). Tilastollisessa kuntaryhmityksessä kunnat jaetaan taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin sekä maaseutumaisiin kuntiin. Luokitus perustuu väestölaskentojen yhteydessä kerran viidessä vuodessa tehtyyn taajamarajaukseen ja siitä saatuu tietoon taajamaväestöstä.

1. Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.
2. Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.
3. Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Käytetyt luokitukset

Tilastokeskuksen kuntaluokitus. Vaalipiiri, kuntaryhmä, kunta, äänestysalue, puolue (puoluerekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä.

Vaalipiirien nimet eduskuntavaaleissa 2011 ovat:

1. Helsingin vaalipiiri
2. Uudenmaan vaalipiiri
3. Varsinais-Suomen vaalipiiri
4. Satakunnan vaalipiiri
5. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri
6. Hämeen vaalipiiri
7. Pirkanmaan vaalipiiri
8. Kymen vaalipiiri
9. Etelä-Savon vaalipiiri
10. Pohjois-Savon vaalipiiri
11. Pohjois-Karjalan vaalipiiri
12. Vaasan vaalipiiri
13. Keski-Suomen vaalipiiri
14. Oulun vaalipiiri
15. Lapin vaalipiiri

Eduskuntavaaleissa 2011 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
- Suomen Keskusta (KESK)
- Kansallinen Kokoomus (KOK)
- Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
- Vihreä liitto (VIHR)
- Vasemmistoliitto (VAS)
- Perussuomalaiset (PS)
- Suomen Kommunistinen Puolue (SKP)
- Suomen Senioripuolue (SSP)
- Kommunistinen Työväenpuolue – Rauhan ja Sosialismin puolesta (KTP)
- Suomen Työväenpuolue STP (STP)
- Itsenäisyyspuolue (IP)
- Köyhien Asialla (KA)
- Piraattipuolue
- Muutos 2011
- Vapauspuolue – Suomen tulevaisuus

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj.

1.3 Lait, asetukset ja suositukset

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1469-00).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu kuudesta osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohjatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista sekä vaaliviranomaisista;
2. Äänestyspaikkajärjestelmä (äänestyspaikkarekisteri), jossa ovat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista;
3. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 12;
4. Ehdokasjärjestelmä (ehdokasrekisteri), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on), henkilötunnus;
5. Keskitetty laskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot;
6. Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä, jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu neljästä vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto, puoluetiedosto, ehdokastiedosto ja ehdokasrekisteri.

Ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi

Analyysi perustuu toisaalta valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin (Oikeusministeriö) ja alustavan laskennan tuloksiin ja toisaalta Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston tietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista. Vaaliyön jälkeiset 'ennakkotulokset' palvelevat käyttäjiä kunnes saadaan vahvistettu tulos.

Tulokset muuttuvat vahvistetun tuloksen jälkeen kaikilta osin: äänestysalueittain, kunnittain, vaalipiireittäin, puolueittain sekä kaikkien ehdokkaiden ja valittujen saamien äänimäärien suhteen, jolloin jopa heidän keskinäinen järjestyksensä voi muuttua.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäinen aineisto eli ennakkotilastot julkaistaan internetissä, StatFin-palvelussa sekä Eduskuntavaalit-tilastosivulla, mahdollisimman pikaisesti. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset (vuodesta 2003) vaalitiedot sekä valittujen saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevien taulukoiden lisäksi aikasarjataulukkoita. Toinen aineisto eli lopulliset tiedot toimitetaan Tilastokeskukselle vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Vaalituloksen vahvistamisen jälkeen julkaistaan Internetissä ennakkotilastoja vastaavat vahvistetut tiedot tilastosivulla sekä päivitetään StatFin-palveluun tietokannat.

Maksullisessa ALTIKA – tietokannassa on eduskuntavaaleista vaalitulostietoja vuodesta 1983 alkaen.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 1999 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaalipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja (alkaen vuodesta 1908) aikasarjataulukkoina. Ennakkotilastot eduskuntavaaleista on julkaistu internetissä tilastosivulla vuodesta 1995. Lisäksi StatFin-palvelussa on aikasarja eduskuntavaaleista alkaen vuodesta 1983 (huom. vuodesta 2003 myös äänestysalueittaiset tiedot).

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan (www.vaalit.fi). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määritellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

Lisätietoja

Kimmo Moisio (09) 1734 3239

Jaana Asikainen (09) 1734 3506

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/eduskuntavaalit>

Lähde: Eduskuntavaalit 2011, Tilastokeskus